

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodi každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevypiatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Autonomia katolickej cirkve.

Po tieto dni podpísal kráľ veľmi vážnu listinu. | A touto vážnou listinou zase vypadla jedna
 Táto vážna listina nenie nič iné, jako svo- | zbraň z rúk nepriateľov liberálnej strany. My s

Dedko medzi vnukami.

lanie katolickeho kongressu, ktorý má sa má
 radiť v otázke autonomie, samosprávy katolickej
 cirkve.

našej strany sme veľmi dobre vedeli a aj veľmi
 dobre vieme, že liberálna vláda každému živlu,
 každému človekovi rovnakou mierou merá. Pred

ňou sú gróf a jednoduchý roľník úplne rovnakí. ona v každom vidí len človeka, ktorého uctí dľa vlastných zásluh; pred ňou sú katolícki kňazia a rabíni rovnakí, jedon je tak duchovný pastier, jako druhý a každého ctí dľa toho, jako plní svoje pekné povinnosti. Takto robí a robila vždy liberálna vláda.

Že sú tvrdenia naše čírou čistou pravdou, dokazuje aj najnovší skutok tejto od mnohých tak nezaslúžene osočovanej vlády. Tento nový skutok sú: predpráce k uvedeniu katolíckej autonómie. Keď boly cirkevno-politické zákony na sneme pojednávane, vládu osočovali jej protivníci, že potláča katolícku cirkev. Vláda na tieto osočovania odpovedala tým, že slúbila katolícku autonómiu a teraz už aj vážne prišlo k uskutočneniu tohoto sľubu. Prvý krok je svolanie kongressu.

Otázka katolíckej autonómie neni nová. Už niekdajší minister barón Jozef Eötvös zaoberal sa s touto otázkou. Lebo kým katolicizmus považovaný bol za panujúce náboženstvo, nebolo treba katolíckej autonómie; ostatné náboženstvá alebo cirkve štát po dlhé roky len trpel, tieto teda mohly sa len v tom páde udržať, jestli si autonomické práva nadobudnú. XX. z. čl. z r. 1848, tieto pomery premenil, keď vyrieknul, že všetky náboženstvá majú v štáte rovnaké právo. Od tohoto času katolíci ustavične pracujú na tom, aby aj oni obsiahli autonomické práva, jaké iné cirkve už od rokov požívajú. Touto záležitosťou zaoberal sa už katolícky kongress r. 1871. svolaný, ale pojednávane zostalo bez výsledku, najviac preto, lebo vyššie duchovenstvo nevedelo sa usniesť ohľadom toho, že jaké práva môžu byť poskytnuté veriaticim v spravovaní cirkevných záležitostí, ktorých vedenie teraz sverené je úplne na duchovenstvo. Kto pozná vnútorné sriadenie katolíckej cirkve, ten uzná, že riešenie tejto otázky neni ľahká vec, no predsa nemôžeme vec túto považovať za nemožnú, ba verime že katolíci môžu obdržať autonómiu tak, že aj dogmy katolíckej viery zostanú neporušené, ale aj veriaticim môžu byť jednotlivé práva poskytnuté.

Liberalizmus sa len svojej zásady pridrža, keď katolícku autonómiu napomáha. Toto požaduje úplná sloboda, ktorú ohľadom náboženskej slobody práve nedávno vynesené cirkevno-politické zákony zabezpečujú. Jako sa minister Wlassics vyslovil, neni žiadnej príčiny, prečo by autonómia katolíkov nemohla byť uskutočnená.

Najvyšší prípis v 2. punkte nariaduje, že pri svolaní kongressu jako aj pri pojednávaniach smerodajným má byť kráľovské rozhodnutie vydané 29. novembra r. 1895. Toto rozhodnutie nariaduje, že voľby nového kongressu diať sa musia na

základe volebného štatútu, ktorý prípravný kongress r. 1869. sostavil. Tento štatút odobril kráľ ešte v tom istom roku, tak že v roku 1870—71. vydržiavaný kongress už dľa tohoto štatútu volil. Kráľovský prípis ďalej určite nariaduje, aby sa práca kongressu z r. 1870—71 poslala zpäť s tým, aby túže vzhľadom na zmenené pomery, ako aj na najvyššie patronátske a dozorné práva náležiacie kráľovi, prísny zreteľ majúc na sústavu rímsko-katolíckej cirkve, nový kongress uvážil a ku odobreniu zpäť kráľovi poslal.

Kráľovský prípis určite hovorí o tom, čo má obsahovať návrh, ktorý nový kongress bude povolany sostavif. V návrhu musí byť úplne zabezpečené patronátske a dozorné právo uhorského kráľa a právo uhorského štátu. Ohľadom tohoto úplne zaručuje uhorský minister výučby, ktorý každým svojim jednaním dokázal, že ústavné práva krajiny všemožne bráni a napomáha, zaručuje za to aj tá okolnosť, že návrh kongressu nestane sa zákonom dotiaľ, kým ho uhorský parlament neprijme a uhorský kráľ nesankcionuje.

Slobodomyselný smer uhorskej politiky prevedenie katolíckej autonómie nehatí, ba uskutočnenie tejže všemožne napomáha. Len od katolíckych smerodajných kruhov závisí, aby autonómia v každom ohľade cieľuprimerane bola prevedená. V medziach autonómie má byť postarané o mohutné vyvinutie náboženského citu, o duševných záujmoch veriaticim, jako aj o nábožnom a vlasteneckom ich vychovávaní, ale odstránené musí byť ztadiaľ úplne všetko politisovanie, ktoré mimo náboženského kruhu stojí.

Katolicizmus hral v histórii Uhorska - vážnu rollu, jeho história tvorí takmer čiastku histórie uhorského kráľovstva. Veľké práva udelené boly v minulosti katolíckej cirkvi v Uhorsku, a tieto práva cirkve často použila k napomáhaniu vznesených vlasteneckých cieľov. Ale s právom spojené sú aj povinnosti, a týchto katolícka cirkev v Uhorsku má teraz viac, jako ich inokedy mala. Od nej čakáme pozdvihnutie a utúženie náboženského a mravného citu, ktorého klesanie so dňa na deň pozorujeme, cirkevní pastieri sú v prvom rade povolani prekazif šírenie učenia socialistov, ktoré hrozí úplným a nezdarným pevratom spoločenských pomerov. Toto je kruh, v ktorom cirkve blahonosnú jej prácu konať môže a konať má.

Za našich časov sebeckosť a pachtenie za hmotným ziskom obdržaly značnú prevahu; potrebné je tedy život postaviť na základ lásky. A v tomto ohľade mnoho môže docielif katolícka autonómia, jestli hlavnou jej zásadou bude napomáhanie duševných záujmov, a uskutočnenie

vznešených cieľov cirkve ohľadom mravného sošľachtenia ducha veriacich. O politické záujmy katolíckych občanov postará sa štát, toto je zas jeho povinnosťou.

Slovo k rodákom.

Zdá sa, že nové porekadlo nám k našim početným prirastie. Aspoň ľudová strana svojim pokračovaním a účinkovaním stará sa o to: «Ak ľudár, tak bludár; jestli ale ľudák, i tak zas len planý vták,» lebo nerozvažne to robí, čo sa ani vtákom nesvedčí robiť.

Podivní to ľudia na tej ľudovej strane. Akí sú ohľadom náboženstva, takí sú aj v politike. Akí sú kresťania takí sú i diplomati. Kresťan a tak i katolík v ľudstve nevidí, nemá, nesmie vidieť len *blížnych*, ľudári neznajú len seba a svojich protivníkov, tamí sú *blížni*, títo nepriatelia. Čo tam viera, čo hlavná zásada náboženstva, keď nepasuje do krámu, marš s ňou na odpočinok, a obhajcovia vraj katolicizmu a kresťanstva, utvoria si nové pravidlá sebe primerané, komótné, priaznivé, prajné pre nich a pre ich ciele. Kresťanstvo hlása a káže pri láske pokoru, úprimnosť a pravdu; ľudárstvo následkom neohraničenej sobeckosti pestuje, dochováva a dviha pýchu, prepiaťosť, faľš a podvod.

Nie je to obžaloba, ba ani upodozrievanie: je to len každodenná smutná skúsenosť. V minulom čísle poukázali sme na neúprimnosť, nejasnosť, faľš a podvod ľudárov poľahom na otázky civilných matrik a civilného sobášu, — dnes pozremo v oči z bližšieho stanoviska, ktoré ľudáci, menovite tá k týmto patriaca čiastka kňazov oproti slobode kultu a interkonfesionálnosti zaujímajú. Predovšetkým pomekovať musíme, že náboženstvo zakladá sa na viere, a viera že je dar Boží a poklad srdca, ktorý sa nedá ukradnúť, požívať alebo árendovať. Ba k vereniu nikoho ani donútiť nemožno, ba neradno, lebo to je svätokrádež a najväčšia urážka viery. Ďalej pomekovať musíme, že konfessia nie je náboženstvo, je len spôsob vyznávania viery, tedy forma a nie obsah. Kto nie je katolíkom, luteránom alebo kalvínom atď. ten ešte vždy môže byť tak dobrým ba i lepším *kresťanom*, ako ktorý koľvek, čo sa tým, alebo tamtým menuje a byť vystatuje. To sa tajíť, to sa upref nedá, bezkonfesionálnosť nie je beznáboženstvo, a kto to tvrdí, alebo je slabý na duchu a popremieňal pochopy drziac religiu za vierovyznania, a konfessiu za náboženstvo, — alebo je ošemetný podvodník, ktorý nesvedomite na ohľúpení a poburení ľudu pracuje. Vedia, musejú to vedieť kňazi, a predsa aspoň ľudovi vzdor lepšiemu vedeniu sú na toľko seba-zabudlí, že zmútenie takýchto pochopov napomá-

hajú, ba sami vyvolávajú. A to prečo? — Lebo nie viera, lež veriaci sú základom moci a dôchodkov; — lebo nie religia ale konfesionálnosť trieduje ich v tábory, ktorých vzrast a prevaha nad inými je základom výhod a výsad. A oni, zdá sa toto hľadajú, viera sama a náboženstvo sú im pobočným. — Nie je to obžaloba, ani pusté upodozrievanie, je to denná skúsenosť, tedy skutočnosť. Štát neodoberá nezakazajú vieru ani spôsoby jej vyznávania, ale len nesprávnym drží nátlak robiť na občanov a nútiť ich, aby sa k jednej alebo druhej konfessii priznávali. A proti tomuto hromžia kňazi, vyhlasujú vládu a liberálov za nezabohov, kdežto je to práve naopak. Apoštolovia nemali a nepotrebovali k podpore svojej nátlak a moc štátu, ba oni napriek a vzdor prenasledovaniu mocnárov pohanských, horlivým vyučovaním, slovom i písmom rozširovali učenia Kristovo, zakladali kráľovstvo nebeské na zemi. To isté robia aj misiónári i dnes, a ľudovi naši kňazi, nie získaf ale udržaf nevedia svojich veriacich. Prečo? — Lebo neplnia svoje povinnosti, lež na úkor týchže so všetkým sa zaoberajú, čo im nepatrí. Nie sú a nechcejú oni byť pastierami svereného im stáda, aby ho na pastvu dobrú viedli a ostríhali, lež osobujú si jedine úkol bačov čím častejšieho strihania a dojenia ovečiek.

Dobry kňaz sa bezkonfesionálnosťou nebojí, on nachodí v nej len povzbudenie k čím horlivejšej práci.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Čo bude s kvótou a s vyrovnaním? Keď sa dvaja nevedia dohodnúť, obyčajne zostanú pri starom. Tak sa stalo, aj s našou vlasťou a Rakúskom. Behom tohoto roku vyprší termín, v ktorom má byť ustálená a kvóta a podmienky vyrovnania na budúcich desať rokov. Vyjednávania započaly sa už minulého roku, pokračovalo sa v nich až doteraz ale bez výsledku. Vlády sa nijak nevedely dohodnúť. Upovedomily o tomto aj kráľa, že zotrávajú na svojom zaujatom stanovisku. A tak nastúpila potreba, aby sa niečo spravilo, žeby sme mohli aj naďalej spolu žiť.

A stalo sa, čo sa dalo vopred očakávať, že zostane všetko pri starom na istý čas, do toho času totižto, kým sa vlády dohodnú ohľadom kvóty a vyrovnania. Nastúpi tedy *provisorium*, t. j. dočasný stav, behom ktorého zostane všetko pri starom. Návrh zákona, ktorým sa uvedie provisorium bude alebo ešte tohoto leta, alebo len na jaseň, čo je pravdepodobnejšie, zadaný. Provisorium bude ustálené udajne na 2 roky.

Nuž milí čitatelia, z tohoto ráčite vidieť, jak chlapsky, jak mužne sa držala naša liberálna vláda v oči

požiadavkám Rakúska. Nezľakla sa prehnaných požiadavok rakúskej vlády, odmrštila ich, ba aj samému kráľovi povedala, že Uhorsko neni vstave splniť požiadavky Rakúska, lebo občania našej vlasti sú už i tak dost obťažaní daniami, keby kvóta Uhorska bola zvýšená, tak by na pleciah občanov musely byť uvalené ešte väčšie tarchy. Liberálna vláda nezadala práva Uhorska, lež ich bránila statne, nehľadiac ani nato, že prípadne v tomto boji aj padne.

Rozmnoženie detských opatrovní. Minister výučby nariadil sbieranie dát, z ktorých uvidí, ktoré obce nachádzajú sa v takom majetnom položení, žeby boly v stave bez väčšieho obťaženia obyvateľov zákonom nariadené detské opatrovne, óvody, zariadiť. Minister sa rozhodol, že takéto obce celkom prísne bude k tomu nútiť, aby postavily óvody. K tomuto kroku to pohlo ministra, že nateraz chodí iba asi 16 percentov do óvody z tých detí, ktoré by maly v smysle zákona ta chodiť.

V rakúskom parlamente sú škandále ešte vždy na dennom poriadku natoľko, že sa pre ne nedajú viac ani myslieť tiché pojednávania. Pojednáva sa teraz známe rečové nariadenie vlády, ktorým bola česká reč za rovnoprávnu s nemeckou vyhlásená. Pri pojednávaní udaly sa v nižšom sneme zase také divé výstupy, jaké sa sotva dajú opísať. Vyslanci si nadávali do lumpov, zbojníkov, kmínov. Málo chybelo, že sa nedali aj do vlasov, ba len aj ministrov chceli nabiť.

Aj v snemovni magnátov boly búrlivé výstupy, následkom ktorých ministerský predseda prisľúbil, že zadá návrh zákona, ktorým bude rečová otázka v Rakúsku konečne riešená.

Grécko-turecká vojna je zakročením veľmocí zastavená na štrnásť dní, behom ktorých sa má uzavrieť pokoj, vlastne majú sa dohodnúť ohľadom podmienok pokoja. Turecko žiada aby Tessalia, ktorú si krvave vydobilo, ostala v jeho rukách a aby mu Grécko zaplatilo sto millionov funtov šterlingov (tisíc millionov zlatých v našich peňazoch) odškodného za vojnu. Veľmoci ale odpovedaly, že sú žiadosti Turecka nesplniteľné a že sú náchylné privoliť, aby si Turecko len opravilo hranicu medzi Macedoniou a Tessaliou a odškodné že má byť len toľké, aby Grécko, ktoré je i v iných krajinách zadlženo, mohlo tie útraty bez otrasu znieť. Je nádej, že Turek popustí a nastane Grekmi ľahkomyselne narušený pokoj.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 18. mája. Dnes začali pojednávať vyslanci návrh zákona a porotných súdov. Pred denným poriadkom spýtal sa Ľudvik *Holló*, Karol *Eötvös* a Ferdinand *Horószky* predsedu snemovne, prečo neboli členovia zákonodarského sboru na poklone u kráľa v Prešporke pri odhalení pomníka Marie Terezie.

Predseda snemovne odpovedal, že členovia snemu

preto neboli na poklone u kráľa, lebo to usporiadatelia prvopočiatočne nevzali do programu.

Prešlo sa na pojednávanie návrhu zákona o porotných súdoch. Proti vládou zadanému návrhu blavnou námietkou je, že návrh ustanovuje, aby porotci neboly vylosovaní, lež volení; v tomto vidia mnohí potlačenie slobody, lebo keď budú porotci volení, tak sa je čo obávať, že budú volení len povoľní ľudia. Túto obavu vyslovily všetky opozičné strany, asíce v mene neodvislej strany Eugen *Polezner*, v mene národnej strany Béla *Bernáth* a v mene ľudovej strany Franc *Buzáth* a osvedčili sa, že prijmu návrh vo všeobecnosti, jak pri podrobnom pojednávaní vláda prijme návrh, v smysle ktorého porotci nebudú volení, lež vylosovaní.

Tu bolo pojednávanie návrhu pretrhnuté a prešlo sa na interpellácie, ktoré boly zadané v tej záležitosti, že prečo neboly členovia snemu na poklone u kráľa v Prešporke.

Interpelovali *Eötvös* a *Holló*, spytujúce sa ministerského predsedu, prečo neboly členovia snemu na poklone u kráľa a že či je to pravda, že im bolo v rade deputácii tretie miesto vykazané.

Ministerský predseda barón *Bánffy* odpovedal, že slávnosti usporiadalo mesto Prešporok, ono ustálilo program, ono pozvalo hostí a tak tedy ministerský predseda nevplýval v ničom na slávnosti. Odpoveď bola po krátkej dišpute v známosť vzatá.

Zasadnutie dňa 19. mája. Pokračovalo sa v pojednávaní návrhu o porotných súdoch. Kornél *Visontai* namieta proti návrhu, že privysokú daň žiada od tých, ktorí môžu byť porotcami.

Minister pravosúdia *Erdély* bránil návrh, tvrdiac, že porotné súdy budú korunou našej pravdu prisluhujúcej inštitúcie. Výrok poroty, čo výrok ľudového súdu bude uspokojujúcejší, než výrok iný. V návrhu ustálenú daň nedrží za vysokú, neprijíma tú opravu, aby sa namiesto volenia pozdvihla daň, tým by mnohí záslužní utratili možnosť, aby boli porotcami. Nemožno sveriť so-stavenie porotných súdov na náhodu, a práve preto je zato, aby porotci boli volení z tých, ktorí v smysle návrhu vykážu podmienky potrebné k tomu, aby mohli byť porotcami. Odporúča návrh k prijatiu.

Ľudvik *Ragályi* žiada, aby pri porotných súdoch bola intelligencii zabezpečená prevaha, aby sa nemohol stať taký pád, žeby zasedalo takých 12 porotcov, ktorí by na rozkaz slúžneho súdili, ako im naložil.

Zasadnutie dňa 20. mája. Pojednávanie návrhu o porotných súdoch nebolo ešte ani dnes vo všeobecnosti dokončené. Gejza *Polónyi* je toho náhľadu, aby porotcov nevolil miešaný výbor, lež sám súd. Vyslovuje tú obavu, že sa pri volení porotcov bude prevádzat strannícka politika.

Ľudvik *Holló* tiež tvrdí, že prijatím návrhu vovene sa do kruhu prisluhovanie pravdy politika. Obáva sa, že následkom volenia porotcov, porotné súdy nebudú dostatočne neodvislými.

Ladislav *Ragályi* sa tiež obáva, že v smysle pojednávaneho návrhu zostavené porotné sudy nebudú dost neodvislé.

Július *Sághy* odporúča, aby právomocnosti tajným hlasovaním vyvolili výbor, ktorý bude voliť porotcov. S tým bolo zasadnutie ukončené.

Zasadnutie dňa 22. mája. Dnes bol prijatý vo všeobecnosti návrh zákona o porotných súdoch. Prvý rečník bol *Elek Győri*, ktorý preto není spokojný s návrhom, lebo vraj vláda bude môcť vplývať na volenie porotcov. Hovorí, že budú fčišpánom vyvolení porotci súdiť strannícky.

Teraz sa ujal slova minister pravosúdia *Erdély* a odpovedal na prednesené námietky. Tají, žeby návrh nebol slobodomyselný. Minister sa bude tomu len tešiť, keď medzi porotcami bude čím viac občanov nemaďarskej národnosti, toto ich ešte lepšie spojí s vlastou, v ktorej budú zastupovať aj sudcovský úrad. Každý drží to za prirodzené, že sa od porotcov vyžaduje znalosť štátnej maďarskej reči. Odporúča návrh k prijatiu.

Po ministrovej reči bol návrh vo všeobecnosti prijatý. *Ján Molnár* narádza, aby kňazia neboli bratí za porotcov.

Na konci zasadnutia interpelloval *Visontai* v otázke správcu budapeštianskej opery; o správcovi rozniesly sa chýry, že nadužil svoju moc.

Zasadnutie dňa 24. mája. Pokračovalo sa v podrobnom pojednávaní.

Elek Győri navrhol, aby kňazia nemohli byť porotcami a aby porotné sudcovstvo nezáviselo od istej výšky dane.

Serbán navrhuje, aby na vidiekoch Rumunmi obydlených mohol byť porotcom len ten, ktorý zná rumunskú reč.

Anton Mócsi drží žiadosť *Serbána* zo zvláštnu, lebo v Uhorsku sú aj iné národnosti, nielen Rumuni. Žiada, aby kňazia boli v radoch porotcov.

Gróf Eugen Zichy odmrštuje návrh *Serbána*.

Jozef Kubina navrhuje, aby porotcom mohol byť len ten, kto zná tú reč, v ktorej sa vedie pojednávanie.

Minister *Erdély* zavrhnul zadané návrhy.

Hospodarstvo — a bieda.

Čitatelia nášho časopisu iste rozpomínajú sa na chýry o tej biede, ktorá panovala v zimnej dobe medzi uhorskými Rusínmi, obydlenými v severovýchodných krajoch našej vlasti.

Tito neboráci veľkú časť roka prežili v tej najväčšej núdzi, hladovali každodenne, za pokrm slúžil im biedny chlieb, pripravený z otrúb, do ktorých primiešali piliny z kôry stromov; zemiaky boli im už opravdovou lahôdkou, lenže sa málokedy k nim dostali.

Je to strašný obraz ľudskej biedy, ktorý sme si mohli utvoríť z opisov núdneho živorenia našich Rusínov. Chýry o tejto biede v po-

sledných časoch síce prestaly, ale bieda medzi Rusínmi akiste panuje aj teraz.

Na prvý pohľad zdá sa nám byť čudným, že takáto bieda, takmer hladomor, práve v našej vlasti panovať môže, v ktorej rodí sa také obilie, že nemá páru na celom svete a ktorá bola až do nedávna opravdovou sypárňou takmer pre celú Európou.

Ale poobzerajme sa len trochu po svete, a uvidíme, že hlad a bieda medzi ľudom vyskytuje sa hlavne v tých krajinách, kde sa rodí mnoho obilia a odkiaľ sa obilie vyváža do cudzozemska.

Pominulej zimy panoval hladomor vo veľkej miere v Indii, kde je pôda v najvyššej miere úrodná a kde sa rodí hojne rozličného obilia. Bieda a hlad panovaly aj v mnohých krajoch Austrálie, kde sa tiež mnoho obilia rodí a v posledných rokoch ztadiaľ ho aj dosť vyvážajú na európejské trhy. Medzi európejskými krajinami najviac obilia rodí sa v Rusku, a predsa roku 1892 panoval tam v mnohých krajoch veľký hlad, a ruskej správe krajinskej bolo treba vynaložiť mnoho obetí, aby ho miernila.

Naproti tomu v našej dobe nepočuť, žeby v Nemecku, vo Francúzsku alebo v Anglicku panoval hlad, trebárs v týchto krajinách rodí sa menej obilia ako ho obyvateľstvo potrebuje, a tieto štáty sú prinútené dovážať obilie pre svoju potrebu aj z cudzích krajín.

Tento zdánlivo neprirodený stav ľahko sa dá pochopiť. V takých krajinách totiž, kde sa rodí mnoho obilia a z ktorých sa obilie vyváža do cudzozemska, — ako sú na príklad v Europe Uhorsko a Rusko, — obyčajne ani kupci ani obyvovatelia nedržia na sklade obilie na budúci rok. Niektorí kupci majú síce obilie na sklade aj z minulého roku, ale to zadržia na špekuláciu a to tiež obyčajne vyvážajú do cudzozemska, kde ho drahšie môžu predať ako doma. Prevažná väčšina obyvateľstva v takejto krajine ufá sa, že na rok aj tak bude úroda, načo by odkladal tohorodné zbožie pre potrebu na budúci rok. Keď nastane teraz neúroda: niet zbožia vo skladoch a v skryňach. Ak daktorý kupec aj má obilie vo sklade, ten ho radšej vyvezie do cudzozemska, kde ho drahšie môže predať, — a keby ho aj doma zadržal, chudobe by to nič neosožilo, lebo keď sa u nás obilie neurodí, nuž ľud nemá peňazí a nemá si začo živnosť kúpiť. Toto je príčinou, že v takých krajinách, kde sa rodí síce dosť obilia, ale ho kupci vyvážajú do cudzozemska: už po jednej planej úrode, alebo neúrode v chudobnejších krajoch nastúpi obyčajne bieda a hlad. Je pravda, že krajinská správa, keď sa dozvie, že sa v krajine urodilo len toľko obilia, koľko asi dostačí pre cudzozemské obyvateľstvo, obyčajne zakáže vývoz obilia do cudzozemska.

Lenže kým krajinská správa dostane patričné štatistické dáta a vydá zákaz, — zatiaľ je už značná čiastka úrody odpredaná do cudzozemska. Tak sa to stalo aj roku 1892. v Rusku. Tam vývoz obilia do cudzozemska pozde bol zakázaný a biede nedalo sa takýmto spôsobom vyhnúť.

O mnoho ľahšie môžu si pomôcť tie krajiny, kde obyvateľstvo nežije z poľného hospodárstva, ale z priemyslu a kupectva; trebárs tam treba pre potrebu obyvateľstva dovážať obilie aj z cudzích krajín.

Na príklad v Anglicku nenastúpi hlad tak ľahko ako u nás, lebo tam si ľud zarába peniaze z priemyslu a z kupectva a za peniaze môže si vždy kúpiť obilie; ak sa neurodilo v Uhorsku, tak z Ruska, ak ani ztadiaľto, tak z Ameriky alebo z iných krajov; ale ho predsa dostane. Snáď je drahšie ako v iných úrodných rokoch, ale za peniaze ho kupci predsa dovezú. V takýchto krajinách, kde je priemysel a obchod vyvinutý, je hladomor takrečeno nemožný. Len v tom páde môže tam nastať hlad a bieda, keďby tamojšie výrobky nebolo možno odpredať a kupectvo bolo by zastihnuté tiež dákou pohromou. Ale takéto prípady sú zriedkavé. Na priemyselne výrobky možno vždy najsť nové trhoviská a kupci sa tiež dá vždy v jednom alebo druhom kraji.

Videli sme, že v tých krajinách, ktoré žijú hlavne z poľného hospodárstva, — už po jednom planom roku nastupuje v chudobnejších krajinách bieda a hlad. Čo by sa stalo, keby takýchto neúrodných rokov nasledovalo viacej jedno za druhým? Boh nás chráni od takéhoto nešťastia! Iste nastal by všeobecný hladomor, lebo by sme nemali peňazi nakúpiť si živnosť.

Naproti tomu Angličania, Francúzi, Nemci, ktorí majú stály zárobok pri remese a kupectve, mohli by si zaopatriť živnosť aj vtedy, keby ich krajinu zastihla aj viacročná neúroda. Za peniaze dovážali by im kupci obilie so všetkých strán sveta.

Z tohoto vidíme, že čo sa vyživenia dotýka, obyvateľstvo priemyselných a kupeckých krajín má v mnohom ohľade ľahšie položenie ako obyvateľstvo v takých krajinách, kde je poľné hospodárstvo hlavným prameňom dôchodku a výživy.

Poučme sa aj z tejto okolnosti a všemožným spôsobom sa usilujme, aby sa priemysel a obchod v čim väčšej miere zmáhal v našej vlasti. Keď náš ľud bude mať stály zárobok na priemyselnom a kupeckom poli, tak bude zabezpečený proti biede.

Keby v tých krajinách, kde ubohí Rusini bývajú, bolo mnoho priemyselných závodov, fabrik atď. kde by boli mali stály zárobok, — tak by neboli zakúsili trpkosti hladu a biedy.

Na našich Horniakoch, kde je pôda nevydatná, práca ťažká, — z poľného hospodárstva len živoriť možno. Jediný neúrodný rok uvaliť môže celé kraje do biedy. Len pomocou priemyslu a obchodu môžu naši ľudia dojsť ku všeobecnému blahobytu.

DOPISY.

Trenčín-Makó, v máji.

Verejné poďakovanie.

Úprimnú vďaku vyslovujeme pánu Ernestovi Urbanovskému, ablegátovi bitčianskeho okresu, čo opravdovému a starostlivému otcovi svojho okresu, ktorému vždy dobro jeho voličov na srdci leží, čo už nesčíslnými pády rôzneho účinkovania tak dobre pre celý volebný okres, jako i pre jednotlivé obce a mnohých jednotlivcov, (medzi ktorých i dolupodpísaný patrí a dobrodincovi toľto večitou vďakou zaviazaný) dokázal, a napriek jeho vysokému veku na poli tomto mladistve a neunavne účinkuje. Jeho dobrotivého účinkovania najnovším dôkazom je, že okrem starostlivého spoluúčinkovania s našimi dobrodincoi stolice trenčianskej ohľadom darovania zbožia a zemiakov pre náš ubohý ľud, nám to preukázal, že obci našej jeho osobným zakročením u vysokého ministeria vyprostredkoval poštu, o ktorú sme sa predtým už cez viac rokov sami bez výsledku uchádzali.

Za takýto dobročinný skutok — okrem našej poďlžnej vďaky — nevieme sa čim iným odslúžiť, jako keď obrátíme zraky naše k nebesiam, zvolajúc: Nech mu dobrotivý Pán Boh popraje zdravia a sily, predĺži mu vek života jeho, žeby nám popriate bolo ešte mnoho ráz sa pod jeho zástavu, od ktorej nás len rýľ a motyka odlúčiť môže, zhromažďovať; žeby sme, tak jako doteraz od uvedenia uhorskej konštitúcie i napozatým z hĺbín srdca zvoľať mohli: Nech žije náš vrele milovaný ablegát, pán Ernest Urbanovský! Eljen!

V mene veľkej obce Trenčín-Makó

Rudolf Matter, rychtár.

Orava, koncom mája.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Končíme chvála Bohu jarné práce, ale biedne. Mnoho prielohov sme ponechávali z čiastky pre nedostatok zrna na siatie, z čiastky ale pre väčší nedostatok potravy pre zápraž, ktorý v práci vystal a nebolo mu čo dať zožrať. Kto mal snopami pokrytú strechu aj tú ztrhal; — ľudia kopali korene včasných zelín pre liehvu. Keď sme najlepšie mali orať, spadnul miestami na pol metra vysoko sneh a fujak trval tri dni. To bolo v prostried mája, a preto i s dokončením jarných prác nám odtiahlo, a aj tráva pre zimu riasť nemohla. Teraz sú sice časy už dosť teplé, — poprehuje často, ale miestami kamenec a náramný dážď veľmi zjarkoval čerstvo poorané zeme a narobil škody. Z ovocia moc neobdržíme, lebo kde najlepšie boly zakvitnuté stromy, tam bol kamenec a dážď prudký, ktorý otrepal kvety.

Železničná čiara je už vyznačená a miestami už aj vrtajú a skúmajú pôdu; — čakáme kedy už aj v snehu budú pojednávať otázku našej železnice.

Poburovanie ľudárov utíchlo; — no je tomu aj čas. Zisla sa ale zkuška mnohým, lebo sa presvedčili agitatori ľudárov, — sice len tí čo v krpeoch chodia, — že nie všetko pravda, čo mnohí nesvedomíť kňazia nabaláčali, že vraj jak vládný kandidát prepadne, — prestane civilný sobáš, prestanú štátne matriky, — matrikári pôjdu s tabuľami preč. — menší gazdovia nielen že nebudú žiadnu daň platiť, ale ešte oni dostanú peniaze. — židom sklepy a krémy odberú a (aj) katolíkom (iba to nepovedali, že kňazi budú vodu a sedliaci víno — it!) všetko bude lacno. — peniaze na štyri a tri percentá dostanú. Jak ale zvíťazí vládný kandidát, že: za civilný sobáš sa musí platiť matrikárovi 5—6 zl. za zápis novorodeného 1 zl. a mŕtvého 1 zl. matrikári budú sobášit v krémách, — kňazom majetky odberú a dajú židom, — v každej obci budú dvaja matrikári a jeden notár, že nastanú porcie od švibaliak, od soli, od oblokov atď. že bude nasledovať všetko zlô.

U nás v Orave bol vyvolený jeden z ľudovej, jeden z vládnej strany ablegát; — už sme po voľbách vyše pol roka ale ani jedno ani druhé sa nevyplnilo a oklamani buričia sa divia čo je to? či by ich boli kňazia oklamali? Veru vás oklamali vy ľudoví bludári! Počujte ale, jako sa bránia tí hlavní vodcovia, keď sa ich dozvedajú, že prečo sa to všetko neplní, čo tak tuho svedomíte sľubovali a prorokovali? „nuž preto — hovoria — keď jeden liberál a jeden ľudár bol vyvolený; — keď by boli oba ľudári, vtedy by bolo nasledovalo to sľúbené dobrô; — keď by boli ale oba liberáli, vtedy by bolo to predpovedané zlô nastalo; takto sa ale tí dvaja ablegáti vyrovnali medzi sebou a jeden druhému popustil i zostalo všetko na starom!“ „Načo že teda nabúrili ľud? — pýtajú sa! Hm...! a to je odpoveď.

Oklamani ľudári sa teraz v duchu prisahajú, — jako ten kôň čo nechcel do príslopa fúru ťahať, — že sa veru viac oklamať nedajú. Nejednen želie prekortešované peniaze, lebo mu ich nemá kto vrátiť.

Toto sú tie najnovšie zkušnosti na politickom poli našich roľníkov. Kňazia dúchajú do priehrštia a smejú sa; — zato ale ani krajiara nespustia zo štóly a za tie výťahy, ktoré s matriky dávajú ku civilnému sobášu.

Liberálov ale pochovávajú i na ďalej len tak jak predtým; — veď tí platia dobre štólu.

Azda dá Boh, že dar Duchu svätého, — ktorého očakávame, osvieti všetkých zbabelcov.

Daj Bože! S uctou

Liberál.

BESEDNICA.

Cudzinec.

Rozprávka.

Napísal Marcel Prevost.

Bolo to za sparného, horúceho júniusového dňa. V tóni topoľov zdala sa spať malá dedinka, jako unavený cestovateľ, ktorý žmurkajúc kyvká sa po hradskej. V koštolnej veži zvonili na poludnie. Prv sa ozvaly štyri tenšie údery zvonu, potom ale dvanásť hrubších.

Na škole sa otvorily dvere a z nich vybehol krdel chlapecov a dievčeniec. Ich hlasité výkriky, veselé vyskakovanie a sem a ta behanie odohnaly pokoj z ulíc. Neskoršie i tieto zmizly v domoch, jako domov sa prinavracajúce holuby.

Najposlednejší vystúpil učiteľ, človek chudý, vy-

soký, hnedých vlasov a brady podobnej barvy. Dvere školy zavrel a stúpil k susednej kréme. Tam vo svetlici stálo niekoľko stolov a slamou opletených stoličiek. Učiteľov stôl, pri ktorom on obyčajne jedával, už bol prikrytý. Sňahobiely obrus, tri jedon na druhom položené taniere, cínové jedáče náčinie, chlieb a iter červeneho vína bolo už tam prichystané. V pozadí svetlice sedel jeden neznámy človek. Hlavu si rukami podoprel. Vyzeral jako nejaký tulák. Poznat sa nedalo, že asi koľko je ročný, lebo mu tvár a vlasy od slneca ohorely. Ťahy tváre byly skoro zohavené, tvár bola skutočne bromaďou mäsa, z ktorého sotva bolo vidieť oči a ústa.

— Chudák! mrmral si sám sebe učiteľ. — Tak sa zdá, že tohoto chudáka nejaké nešťastie potkalo.

V tom okamžení vnišla s polievkovou misou dcéra krémárova. Usmiali sa jedon na druhého. Mladému človekovi sa dievča už dávno zdalo, lebo bolo o mnoho vzdelanejšie, jako iné dievčatá v dedine, ba ani tým špatným nárečím nerozprávalo jako tamtie. Polievku položila na stôl a i sama sa o stôl oprela.

— Ako sa máte slečna Henrietta?

— Len tak, pomaly. A vy, pan Paulin?

— I ja.

Pozreli jeden na druhého s tým vnútorným, prenikajúcim pohľadom, jako sa dívajú jeden na druhého takí, ktorí sa jeden druhému zdajú, jeden za druhým túžia, ale všetko toto vyznať si netrúfajú.

Neznámy tam v kúte zakašľal a potom odplul. Zvedavý zrak vrhol Paulin do kúta a Henrietta sa zohnula k nemu, aby mu tieho pošepnúť mohla:

— Neznám ho. Už asi hodinu mu tam stojí pivo nedotknuté. Keď dnu vstúpil tak mimoriadne pozrel na mňa, že som sa zľakla. Otec je nie doma a skutočne som rada, že ste vy tu.

Začala švitoriť, jako obyčajne. Paulin jedol a Henrietta sa dívala. Pospomínali každú udalosť tejto malej dedinky, veď oni obydva netrpezlivo čakali túto dvanásť hodinu. Učiteľ jej rozprával o deťoch, o prednáškach jako i trestoch, potom sa rozprávali o novinách, ktoré jej on každý deň doniesol a v ktorých — ona román za veľmi pekný považovala.

Docela zabudli na žobráka, ktorý sedel pokrčený v kúte pri plnom poháre piva ani sa nepohnúc práve tak, jako nejaká mŕtvola. Po malej prestávke počas čoho oba na to isté mysleli, spýtal sa bojzlive Paulin:

— A z Číny? Žiadna zpráva?

Henrietta sa začervenala a ostala vážnou.

— Žiadna, pan Paulin.

— Plukovník nedal odpoveď?

— Nie, posiaľ ešte nie.

Učiteľ krútil hlavou.

— Myslím, že je už teraz všetkému koniec. Niet žiadnej pochybnosti.

— Chudák Desiré! — šeptala Henrietta a k očám pritisknúc si zásterku tichúčko plakala. Učiteľ sa pozdvihol a sohnúc sa ku nej usiloval sa ju peknými, milými slovami potešiť:

— Slečna Henrietta, neplačte! Veď už asi rok myslíte na tú udalosť. Jeho súdruhovia, ktorí sa v lani s plukom domov navrátili vám riekl, že Desiré od pluku uprčhol a že od toho času o ňom ani chýru... Najskôr ho morskí lúpežníci lapili.

Ale Henrietta len ďalej plakala. Bolela ju prenáramne tá myšlienka, že ten človek, ktorého ona tak úprimne milovala, s ktorým sa ona po bore jej rodnej dedinky prechádzavala, ten človek, ktorý ju prvý raz k sebe pritisol, teraz už zomrel a ďaleko, ach ďaleko tam v Číne v matky zeme prachnivejú jeho kosti.

— Chudák Desiré! — riekla plačúc. — On ma veľmi miloval. A keby sa tá vec nebola stala, dnes by už iste jeho manželkou bola bývala.

— Veru áno — preriekol Paulin — to je veľmi smutné. Ale či si nepomyslíte, že teraz, keď ste už vášho mladého zata stratili, je tiež tu jeden, ktorý vás práve tak zo srdca miluje, jako Desiré?

Henrietta hlavu pozdvihla. Jej oči plné slz sa práve tak ligotaly, jako hviezdy. Chytala, hanbiac sa, okraj svojej zásterky a acpráve smutná, predsa s istým úsmevom šeptajúc sa spýtala:

— Kto že by to bol, pán Paulin?

Paulin ju k sebe privinul na stolicu do kúta kde ich ten cudzinec, ako si mysleli, nevidí.

— Kto? Ja, slečna Henrietta. Snáď si to myslíte, že vás ja nemilujem?

Ona sa začervenala. Od horúčosti jej tváry uschly jej slzy. Pravda, že ona vždy chudáka Desiré v pamäti mala, ktorý ďaleko od svojich milých tam v Asii zomrel, ona je ale mladá, sama na večnosť byť nemôže a ani bez toho aby ju niekto nepobožkal, aby jej rúčky nepohládka a aby ju niekto nemiloval.

Paulin sa usiloval šeptom ku srdcu jej hovoriť:

— Desiré zomrel, to je pravda. Dost dlho ste už za ním plakali. Dost dlho ste jeho pamiatku v srdci zachovávali. A potom — ďaleko je to odo mňa, aby niečo zlého o odumrelom chcel povedať, veď som ho ani nepoznal, — ale predsa je k pochybovaniu, či on ozaj bol človek pre vás súcim? Robotník, neučený. No ozaj aký by ste život pri ňom boli mali?

Henrietta sklonila hlavu.

— Ah, pokračoval tento smutne, vidím, že vy mňa nemilujete, len toho. Už teraz viem, čo mám urobiť.

— Ozaj čo, pán Paulin?

— Požiadam o preloženie.

Henrietta mu chytla pravicu.

— To vy neurobíte!

— Prečo že nie? — odpovedal Paulin, dívajúc sa v iný smer. — Ja tu ostať nemôžem, keď vy ku mne srdca nemáte.

— Ja že k vám srdce nemám. Ozaj! Ako že vy to môžete povedať? Viete dobre, že oproti vám viac cítim ako by citiť mala, žeby som sa nešťastnou stala, keby ste ma i vy opustili ako Desiré.

Slzy sa jej leskly v očiach a hlasitý plač napínal jej prsá. Paulin ju privinul k sebe a s očí jej slzy bozkom sotrel.

— Neplačte! Ja sa na vás, Henrietta, nemôžem dívať, keď plačete. Tu ostanem. Áno i vtedy, keď ma milovať nebudete. Nemám tej smelosti, aby som ztadeto odcestoval a aby vás viac nespatriť. Tu ostanem — a tichšie pokračovav trocha sa i ostýchajúc — a neskoršie... keď už vec istá bude, vte y... sa poshováram, jestli to i vy dovolíte, s vašim otcem.

— Áno, neskoršie... to vám sľubujem... šťastná budem, veľmi šťastná.

A celá láskou ku nemu prejatá Paulinove ruky si okolo hrdla obložila a ústočká k pobožkaniu ponúkala. Objali sa náruživo. Ale zrazu jakýmsi hrmotom prekvapení boli. Cudzinec totiž od seba odstrčil stôl, vstal hore, na jeden glg vypil plný pohár piva, hodil na stôl peniaz a tichým, neistým krokom šiel popri zamilovaných, ktorí sa vrele v objatí držali. Na dievča zvláštnym zrakom pozrel a potom sa vzdialil.

— Len za pohár piva vypil, a tak sa klátil ako by bol býval opilý. — poznamenal učiteľ.

— Videli ste, ako sa díval na nás?

Paulin neodpovedal, bozkom zavrel ústočká dievčata a zas ju objímal a bozkával. Henrietta sa ale po niekoľkých minútach vytrhla sa z objatia Paulina a keď na ňu pozrel, zľakol sa, lebo Henrietta ako stena bľadou ostala.

— Čo vám je Henrietta? ... Ste nezdravá?

— Ten človek... ten žobrák... poznala som jeho oko! Iste viem! Už sa rozepamätúvam.

Paulin tiež zbledol.

— Vy ste ho poznali?

— Áno, aspoň sa tak nazdám... tak myslím... teraz... keby to on bol!?

Neriekla meno, ale Paulin vedel koho ona myslela. Dievča ostalo a ku dverám sa ponáhľalo. Paulin ju ale zdržiaval.

— Prosím vás Henrietta, nechoďte.

Tak cítila, ako by ju jej blaženost, ktorú si tak ťažko vydobila, opustila na večnosť.

— Musím ho vidieť... musím — odpovedalo vážne dievča.

So sebou ťabala i mladíka, ruku mu silne držiac, jako by sa bála, že ten cudzinec jako vražedník tam von na ňu čaká.

Ale pred dverami nebol nikto. Po hradskej kamkolvek pozerala, v pravo a v ľavo len domky sa v radoch ťahaly. Len tam ďaleko, kde sa belasé nebo schodí s bielou hradskou, tam videli jedon malý, čierny bod, ktorý sa vždy ďalej a ďalej trafil.

Od predsedníctva medzinárodného výboru usporiadajúceho slávnostnú poklonu ku cti Spasiteľa Ježiša Krista dostali sme nasledovné riadky:

Slávnostná poklona

ku cti Spasiteľa nášho, Ježiša Krista koncom terajšieho a počiatkom približujúceho sa XX. storočia.

S povolením svätého Otea medzinárodný výbor sa sriadil v Ríme, aby koncom tohoto a počiatkom nasledovného storočia sriadená bola slávnostná poklona ku cti Spasiteľa sveta Ježiša Krista.

Toto podujatie v úplnej miere získalo si súhlas svätého otea; ano, aby v čím väčšej miere sa rozšírilo a čím väčšieho prospechu bolo účinkovanie výboru, jeho sviatosť vymenovať ráčil za predsedu tohože výboru kardinála Dominika Jakobiniho, ktorý už i do potyku vstúpil so všetkými vysoko dôstojnými, patriarchy, arcibiskupy a biskupy s nasledovným listom.

Vysoko Dôstojný Pane!

Ako sa už o tom ráčila dozvedieť Vaša Vysoko Dôstojná Milost Biskupská, daktorí mužovia výtornej zbožnosti pred seba si vzali nedávno, aby koncom tohoto storočia všetci na okršleku zemskom žijúci veriaci všeobecny a slávnostny spôsobom na javo dali svoju lásku a povďačnosť, ktorú cítia naproti nepremožitelnému Spasiteľu sveta.

S tým chceme vyhovieť vrelej žiadosti rímskeho Otea Leva XIII.; tej žiadosti totižto, aby koniec terajšieho a počiatok nastaf majúceho storočia oslovovaním Bohočloveka Ježiša Krista bol posvätením pokoja jednoty.

Ponevác tento návrh v úplnej miere si získal schvaľovanie rímskeho Otca k prevedeniu tohože návrhu v Ríme utvorili výbor mužovia zo všetkých národov, a svätý otec ráčil ma bez všetkých zásluh vymenovať za čestného predsedu tohože výboru.

Ochotne uznám, že milerád a s oduševnením som prevzal tento čestiplný úrad. A čože by i mohlo byť príjemnejšie ostatku mojich dakolko dní, čo drabšie, nežli primerano silám spolupracovať na oslavovaní nášho Spasiteľa koncom tohoto stročia?

Hovorím, že na konci tohoto storočia, v ktorom vysokomyseľní mužovia vo falošnej vede dúfajú s nervóznou ohnivostou opovážili sa napadnúť samé základy kresťanstva, a božskú osobu nášho spasiteľa v zlostnej zafatosti za vymyslenú rozprávku hlásajú.

Našou starostou, naším oduševneným namáhaním ma byť tedy, túto nehanebnosť napraviť, hnev boží modlitbou ukrotiť; meno Pána J. Krista, ktorý je bleskom slávy božej a podobizňou Svrchovaného, počiatkom nového storočia osláviť chválou a velebením.

Tak ľahko sa stane, že pri spojených silách nás všetkých taká slávnosť sa pripraví, ktorej účastné budú všetky národy jednodhlasným plesaním. Tento súčasť sa výbornými skutkami zbožnosti a kajúcnosti, tamten učenec zas vedeckými dielami, časopisy a denníky poučujúcimi a oduševňujúcimi článkami, celé obecnstvo ale verejným vyznaním svojej lásky a prítulnosti ku sv. otcovi.

Takým spôsobom soslilnená jednomyseľnosť srdcov, podivná jednota cirkve, najtuhšie spojenie veriacich s hlavou kresťanstva tým skvelejšie sa ukázu, a — čo je hlavná vec — pod vysoko vyzdvihnutým víťazným znakom sv. kríža, v ktorom je celé naše spasenie, i celé pokolenie ľudské vo všetkých krajinách víťazne výnde z vyhrážajúcich sa nebezpečenství zahynutia, a v novom storočí ďalej bude kráčať po chodníku pokoja a šťastia.

Mocnú nádej mám, že Vaša Vysoko Dôstojná Milosť Biskupská, jako i ostatní Dôstojníci budete tak mne, jako aj v Ríme jestvujúcemu výboru na pomoci účinnive, a predovšetkým čím skorej sriadite diocesánsky výbor.

Medzitým očakávam Vašu odpoveď, aby sme sa spoločne poradiť mohli o ďalšom pokračovaní, a prosím Pána Ježiša Krista o vyslyšanie všetkých Vašich žiadostí a záležitostí.

V Ríme, 15. apr. 1897. Vašej Biskupskej Milosti ponížený slúžebník
Kardinál Dom. Jakobini.

Oduševňujúci príhlas tohoto cirkevného kniežata hojne ovocie prinesie tak, že pastieri a národy celého kat. sveta jednomyseľne here stanú, aby dľa možnosti sláve a hodné svedectvo vydali o svojej láske a viere v božského Spasiteľa.

Žiadame, aby všade národné výbory prevedenia povstali, aby každé biskupstvo svojho zástupcu malo, aby medzinárodný výbor, podporovaný súc od toľkých rúk vyvinul sa s tou dokonalou jednotou namáhania a cieľu, ktorá jedine poskytá istú nádej a skvelé výsledky.

Tomu príhlasu, ktorý jeho Eminencia nám doposlal, zodpovedá naša prítulnosť; šťastliví sme, že perom prispieť môžeme k tejto nábožnej slávnosti.

Dvor v Budapešti.

Teraz keď sa baví náš panovník v Budapešti i so svojim synovcom arcikniežatom Ottom a tohoto manželkou arcikniežnou Mariou Jozefou, je v budínskom hrade živo. Vysokí hodnostári krajinskí i cirkevní chodia na poklonu k panovníkovi, odbyvajú sa dvorné obedy a kráľ dáva verejné audiencie, vyslúcha prosby, žiadosti, stažnosti, práve tak chudobného človeka jako bohatého magnáta.

Keď minulého štvrtku dával panovník verejnú audienciu, prišla na poklonu ku kráľovi aj veľká deputácia nitrianskej stolice pod vedením nadžupana Vilhelma Thuróczyho. V deputácii, ktorá čítala 35 členov, boli medzi inými Vilhelm Tóth predseda snemovne veľmožov, gróf Ludvík Apponyi dvormajster, Imrich Bende biskup, kn. Gejza Odescalchi, gróf Aladár Széchenyi, podžupan Markhot, mešťanosta Nitry Kostyál a všetci snemoví vyslancovia zo stolice. Hlavný župan Thuróczy poďakoval sa kráľovi zato, že ku zdaru na stoličnom dome dňa 30. decembra slávnostne odhalenej podobizne ráčil prispieť, a zároveň použil príležitosť, aby na pamiatku na Zobore vystaveného milennárneho pomníka razenú zlatú medaillu v mene stolice s poddanskou úctou kráľovi oddal. Na slová županove kráľ odpovedal:

„Veľmi milý dôkaz vernej oddanosti obecnstva nitrianskej stolice vidím v tom, že si moju podobizeň pre stoličnú radnú sieň zhotoviť dalo, a teší ma, že ku zdaru tej podobizne aj ja som mohol niečím prispieť.

Z príležitosti tisícročnej pamiatky založenia vlasti na vrchu Zobore odhaleného krajinského pomníku razenú medaillu s vďakou prijímam z vašich rúk a presvedčený som, že obyvateľstvo stolice tenže krajinský pomník s vlasteneckou pietou si ostráži. Prineste obecnstvu stolice môj srdečný pozdrav a uistenie mojej nezmenenej milosti.“

Odpoveď kráľovu prítomní s veľmi oduševneným eljenovaním prijali.

V sobotu držal panovník hliadku nad celým, v hlavnom meste ležiacim vojskom, ktoré sa shromáždilo na generálskej lúke v Budíne. Kráľa sprevádzali na hliadke arcikniežatá Jozef a Otto. Panovník bol s vojskom spokojný.

V utorok pozoroval kráľ evičby 32. pluku pešieho a teraz príde rad na delostrelcov.

Panovník počas svojho pobytu obzrel si viac ústavov a navštívil i hlavnú tržnicu. Tu podala panovníkovi jedna starena prosbu, ktorú kráľ blahosklonne prijal.

Arciknieža Otto odcestoval i s manželkou z hlavného mesta v sobotu a náš panovník odcestuje odtiaľto 29. alebo 30. t. m. na návštevu kráľovnej, ktorá mešká teraz v kúpeľoch kissingenských.

CHÝRNIK.

Dar kráľa. Jeho veličenstvo z príležitosti poslednej návštevy v Prešporku zo svojej súkromnej pokladnice udelil pre chudobných mesta Prešporku 1200 zl., a na dobročinné ciele 1000 zl., spolu 2200 zlatých.

Dar cárskeho páru kráľovnej Viktorii. Z príležitosti jubiläuma 60ročného panovania anglickej kráľovnej Viktorie cár a cárevná pošlú jedon šperk, ktorý bude cele smaragdami vykladaný a stáť bude 20,000 funtov sterlingov.

Dar arcikňažnej Izabelly. Manželka arcikňažata Fridricha, arcikňažna Izabella, darovala budínskemu chrámu kráľa Matiaša štyri bohato vystrojené kňazské ornáty.

Uhorskí arcipastieri v Ríme. Juraj Cászka, kaločský arcibiskup a Alexander Dessewffy, biskup čanádsky odcestovali do Rímu, aby súčasťnili sa pri slávnostach vradenia Antona Zaccaria a Petra Fouriera medzi svätých.

Sanica v máji. Z Nového Jičína na Morave sdeľujú, že tam dňa 13. mája usporiadali ulicami mesta sanicu, lebo toľko sňahu napadalo, že rano toho dňa možno bolo pohodlne sankovať sa.

Podpálili matrikársky úrad. Jaké ovocie donáša búrenie nesvedomitých agitátorov, dokazuje najlepšie to, že v Lehote od vyslaneckých volieb nenastal ešte pokoj a zavedený ľud v svojej zaslepenosti ide už tak ďaleko, že sa neštíti ani najhroznejšej pomsty. Matrikárovi v Lehote podpálili dom a málo chýbalo, že aj matriky a úradné listiny tiež nezohorely. Nuž či by nebola mohla ľahnúť celá obec popolom, keby bol zavial veter, ktorý si požiar sám robieva. Či by ten zločinec nebol mohol ľahko priviesť aj celú obec na zobračku palicu?

Nehoda nitrianskeho mešťanostu. Pred výsluchom nitrianskej deputácie, v priedsieni kráľovského teremu prihodila sa nehoda. Mešťanostovi Nitry, Pavlovi Kostyál, pokým deputanti čakali na výsluch prišlo zle a keď už mal rad prísť na nitrianskú deputáciu, nitrianský mešťanosta bľadý padol na zem bez seba. Porazilo ho na ľavý bok. Na šťastie bol medzi čakajúcimi na audenciu i správca dobrovoľných ochrancov, dr Gejza Kresz, ktorý prvý pospíechal na pomoc omdlenému Kostyálovi; dr Kresz telefonoval aj pre ochrancov, ktorý sa rýchlo dostavili a odviezli porazeného mešťanostu na jeho byt. O tejto nehode dopyčul sa kráľ, a svoju sústrasť i tým dal znať, že sa neskôr na byte Kostyála dal dopytovať, jako sa má chorý. Stav Kostyála je už uspokojujúci.

Volba rychtára. V Hlave vydržiavaná bola 21. mája volba rychtára. Vyvolený bol jednohlasne s veľkým oduševnením starý rychtár Mikuláš Dudáček, ktorý už od 18 rokov s tou najväčšou oddanosťou svedomite vedie záležitosti obce.

Odhalenie sochy grófa Štefana Széchenyiho. V Soprone v nedeľu odhalili sochu, grófa Štefana Széchenyiho. Odhalenie bolo s veľkými slávnostami spojené. Vládu zastupoval minister Desider Perczel, ktorý v peknej reči zadakoval mestu Sopronu, že postavilo sochu najväčšiemu vlastencovi, ktorému nie jeden kultúrny ústav uhorský môže dakovať svoje jestvovanie.

U ministra Wlassicsa bola tieto dni deputácia mesta Modry, ktorá žiadala soštatnenie tamejšej mešťanskej školy. Minister to prisľúbil. Deputácia bola potom na poklone u štátneho sekretára Zsilinszkeho.

Odhalenie pomníku. V Nitre odhalili pomník postavený na nitrianskom hrobitove drovi Gejzovi Kosztenszkému. Pri odhalení zúčastnil sa aj štátny tajomník Latkóczy. Reč držal snemovný vyslanec Craus.

Nové predstavenstvo ev. seniorátu trencianskeho. Predsedníctvo ev. dištriktu preddunajského na miesto z úradu vyzdvihnutých predstavených seniorátu trencianskeho vymenovalo za dočasného inšpektora grófa Mikuláša Zayho, snemového vyslanca a za dočasného seniora Karola Riesza, ev. farára zay-uhroveckého.

Defectvo kniežata bulharskeho. Z Parížu oznamujú, že bulharské knieža Ferdinand po nedávno zomrelom kniežati D' Aumale zdelil 17 millionov frankov.

Pekný dar nášmu kráľovi dali zhotoviť rakúsko-uhorskí poddaní žijúci v Novgorode na pamiatku tých dní, ktoré ztrávil náš panovník v Rusku, súc na návševu ruského cára. Sú to umelecky zhotovené hodiny, ktoré sroavil jeden novgorodský hodinár. Tieto hodiny predstavujú vežu a stroj bije hodiny, ukazuje dni a premeny mesiaca. Na poľudnie a večer o 9. hodine brána veže sa otvorí a vystúpi odtiaľ Mikuláš II. cár ruský a Franc Jozef I. kráľ uhorský so skvelým sprievodom. Asi tri minuty trvá ukázanie sa dvúch panovníkov a jeden v hodinách schovaný hudebný stroj vyhráva ruskú a potom rakúsku hymnu. Po odznení hymny panovníci a sprievod zmiznú v bráne vežovej. Tieto umelecky sroastvené hodiny byly vystavené už aj v Petrobrade, kde vzbudily všeobecný obdiv.

Birmovka v Trencianskej. Nitriansky biskup Imrich Bende toho roku za jeden mesiac sa pobaví v Hornej Trencianskej, kde prisluhovať bude svojim veriacim sviatosť birmovky. Dľa najnovšieho programu birmovať bude: Dňa 9. júna v Považskom Podhradí, 10. vo Veľkej Byči, 11. v Rovném, 12. vo Vysokej, 13. v Turzoyke, 14. na Rakovej, 15. na Čaci, 16. v Starej Bystrici, 18. v Kysuckom Novom Meste, kde 17. vo sviatok Božieho Tela odbaví obvyklú processiu, 19. v Tarchovej bude birmovka, 20. vo Varíne, 21. vo Višňovom, 22. v Rajci a 23. júna v Žiline. Počas birmovky všade navštíví biskup školy, aby sa presvedčil o stave ľudovej výchovy.

Ochránil devätnásť ľudských životov. Na Vonkajšej Vacovskej ceste v Budapešti vypukol v noci so dňa 20. na 21. t. m. požiar vo fabrike Fodorovej, kde spalo dvadsaťpäť učňov. Oheň sa rýchle širil a pokým prišli hasičia portier jednej susednej fabriky menom Hugo Piolonovsky s pomocou dvúch policajtov pristavil rebrík k múru a vyliezol k oknu na druhom poschodí, kde spali učnia. Chlapci sa na krik zobudili a v hroznom strachu nevediac čo začať, otvorili na svojej chyži dvere, ktorými sa hneď valil dym a šlahaly plamene. Piolonovsky volal na učňov a cez úzke mreže okna vytiahol zpo medzi plameňov devätnásť učňov a shadzoval ich na krov prízemnej budovy cancellárskej. Neohrozený ochranca volal ešte na chlapcov, ale v tom praskly hradý, plameň cez okná vyšlahol a šest učňov našlo svoju predčasnú smrť v plameňoch. Po uhasení požiaru našli pod obhorenými hradami štyri na uhel zhorené mrtvoly ostatné dve obeť zhorely na prach. Piolonovskymu, ktorý svojou neohrozenosťou vystavil vlastný život v nebezpečie, brada, fúzy, vlasy skoro úplne do kože obhorely od plameňov, ktoré vyšlahly cez okno pri ktorom na rebríku stál. Len skokom s výšky druhého poschodia sa zachránil od istej smrti zhorenia. Požiar, ktorému padlo za obeť šest mladých životov povstal z neopatrnosti v strojárni fabriky.

Šlachetná vdova. V Budapešti zomrela vdova po Martinovi Pitzingerovi, ktorá celý svoj majetok v hodnote 160.000 zl. poručila hlavnému a sídelnému mestu Budapešti na základinu pre chudobných. Z týchto peňazí dostane celé zaopatrenie 8 vdov po chudobných priemyselníkoch a 4 priemyselníci.

Vyznačený umelec. Z príležitosti jarnej výstavy umeleckých obrazov obdržal jednu z dvúch zlatých medailí Eduard Ballo z Lipt. Sv. Mikuláša, ktorý si toto vyznačenie svojimi umelecky vyvedenými podobizňami zaslúžil.

Nešťastie na rieke Don. Pri Ruskom meste Rostove na rieke Don prevrhol sa jeden člnok, na ktorom 32 robotníkov chcelo sa previezť na druhý breh Donu. Poľovic prevážajúcich sa zhynulo vo vlnách.

Čabanský patronát. Medzi zastupiteľským výborom mesta Čaby a kardinálom Laurincem Schlauchom veľkoveľradským arcibiskupom už od niekoľko rokov trvá hádka ohľadom patronátu čabanskej rímsko-katolíckej cirkvi. Minister výučby a náboženstva dr Július Wlassics navrhol, aby sa mesto Čaba s kardinálom Schlauchom po priateľsky pokonalo. Zastupitelia mesta teraz uzavreli, že opäť počnú pojednávať túto otázku so Schlauchom.

Kňazna a spevák. V Mníchove sa tieto dni odbovával sobáš dvorného speváka tenoristu Brücka s rozsobášenou manželkou grófa Larisch-a, dcérou bavorského kniežata Ludvika, ktorá stojí v pokrevenstve s našou panujúcou rodinou.

Gymnasiaľna žiačka v Levoči. Príklad nedávno za doktora lekárstva promovovanej grófkvy Vilmy Hugonay, tak sa zdá, že mnohé ženské budú nasledovať pripravujúce sa na vedecké dráhy života, s ktorými je spojený voľajáký diplóm. Z Levoči píšú, že na tamejšom gymnasiu istá Margita Láng, vychovávateľka, složila maturitnú zkušku.

Nešťastní rezervisti. Z Metzu telegrafujú, že jeden vojenský vlak, ktorý rezervistov viezol medzi stanicami Hillesheim a Gerolstein sa vyšinul z koľajníc. 28 ľudí prišlo o život a mnohých ranilo. Na vlaku sa viezlo 1000 vojakov rezervistov.

Požiar. V ruskom meste Nižný Nowgorod zúril tieto dni veľký požiar. Zhorelo 108 stavísk a 30 ľudských životov padlo v obeť veľkého požiaru.

Sto hodín v baňach o hlade a smäde. Z Londýna píšú, že haviar John Wilson zažil v baňach „Killse“ hrozných 100 hodín. Šťastne sa ukryl, keď voda zo susedného oddelenia bane tam vnikla, ale po celý spomenutý čas ostal v hľbočine bez potravy a bez nápoja. Keď ho po 100 hodinách našli, bol na smrť oslabnutý. Už každý pochyboval, že by sa Wilson v bani zachránil, čo z toho vidno, že jeho manželke už aj vyplatili čo vdove assekuráciu, na ktorú si Wilson svoj život dal poistiť k dobru svojej ženy.

Budapeštiansky lekár zlodejom obrazov. Vo Viedni chytili jedného mladého človeka, ktorý ukradol tam z obrazárne jedného grófa dva obrazy. O mladom človeku vysvitlo, že je to budapeštiansky dr Béla Lenkei. Teraz sa priznal, že ukradol i tie dva obrazy z krajinskej obrazárne v Budapešti, ktoré boly nedávno zmizly.

Pozor na cestách. K jednomu bohatému gazdovi ktorý cestoval zo stolno-belehradského jarmoku pripojili sa traja mladí India, ktorým sa gazda pochválil, že sa mu pošťastilo svojho koňa za 900 zl. predaf Mladí páni boli budapeštianski zlodeji, ktorí použili prajnú príležitosť a milému gazdovi vykradli z tobelky peniaze, na miesto ktorých vstrčili mu ta necenné papiere a potom zmizli. Gazda až neskôr zbadal krádež, ktorú hneď oznámil. Zandárom podarilo sa zlodejov lapit', o ktorých vysvitlo, že sú už kurrentovaní pre zlodejstvá.

Kolko ľudí žije v Rusku. Dľa najnovšieho spočítania ľudu, žije v Rusku 129,211.833 duší. V r. 1885. počet duší bol 108,819.332. Vo väčších mestách Ruska, ako v Petrohrade žije 1,267.023 duší, v Moskve 988.610., vo Varšave 614.752 duší, v Odese 404.651.

Podivné kolisky. Laponské dieťa (Laponci bydlia v severnom Norvézsku a Švédsku) máva svoju kolisku v sňahu, lebo keď ide nábožná Laponka do kostola, vyhrabe pred ním jamu do sňahu a uloží do nej mladého Laponca. Pred laponským kostolom býva takýchto kolísk viac a obyčajne ich strážia zlí psi, aby sa postavili na odpor proti vlkom, keby títo dostali chuť na

deti. Laponská kolíska je opakom kolisky upotrebovanej u krovákov (sukmenovcov černochovej). Krovácka matka vykope jamu do horúceho piesku v stíne nejakého krováka a vstrčí ta dieťa. Niekdy najde si kolísku už hotovú v spôsobe pštrosieho hniezda a perie, ktoré tento veľký vták zanechal, slúži budúcemu krovákovi za mäkkú podložku. Istý kmen v palmovom kraji Amazonu kolísava svoje deti v palmových listoch. Jediný list, ktorého okraje sviažu sa do hora, je výbornou kolískou, áno niekedy sa používa jako kúpacia vaňa. Silnými povrazy zhotovenými z istého druhu paliem zavesí sa táto prostá kolíska na stromy a vietor kolíše a uspáva dieťa. Amazonské matky vedia, že nenie radno nechávať dieťa pod kokosovou palmou, lebo zlomyselné opice sa rady bavia tým, že bádžu dolu orechy. Preto musí byť na blízku nejaké staršie dieťa, aby bdelo nad spiacim deťatom. Patagonské nemlúvňatá ukladajú sa do kolísk, urobených z dvúch plochých dasiek, ktoré sa potiahnu kožou. Takúto kolísku možno pripnúť k sedlu bez všetkého nebezpečia. V chalupách zavesuje sa na hrady a patagonské dieťa visí v dyme a čmude, jako by sa malo udiť. Keď sa familia vydá na cestu, zavesí sa kolíska k sedlu a pri plávaní vodou pláva jako loďka na povrehu, kdežto kôň je skoro celý vo vode. Sir Francio Hedd, ktorý žil medzi Patagonci dlhé roky, hovorí, že patagonské dieťa je v svojej kolíske najpokojnejším v celom detskom svete.

20 rokov zasľubení. V Clevelande (v Amerike) nedávno sa sobášil 67ročný John Hobbes s 62ročnou Annou Panzig. Už 20 rokov boli v sľuboch, a 12 ráz bol deň sobášu ustanovený, ale vždy sa volačo také prihodilo, prečo pred oltár stúpiť nemohli. I teraz bola sľubenica chorá, ale ponevác lekár neúfal v jej vyzdravenie, zasľubení dali sa v sobášit' v nemocnici. Po sobáši ale o pol hodinu Anna Panzig zomrela.

KU OBRAZKU.

Dedko medzi vnukami.

Každá doba ľudského života má svoje radosti ale jednou z najsladších chvíľ na sklonku života ľudského je potecha hodných vnúčaf. I náš dedko cíti tú radosť, tú potechu, obklopený je hodnými vnúčatni. Ony ho milujú a on miluje ich, sú jeho jediným potešením a preto aby im pripravil radosť, potajme shotovil šarkana a za veľkej radosti pustil ho k výšinám oblohy. Je to radosť, je to potechy v mladých srdciach, že i dedkovi tečú slzy radosti.

K OBVESELENIU.

Ručná práca.

— Čo ti je priateľu, tvár máš celú doškriabanú?
— Nie je to škriabanie, to je len ručná práca mojej milej ženušky.

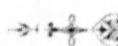
*

Smrť hráčova.

— Je pravda že váš brat zomrel?
— Žiaľbohu, pravda. Nešťastný človek vzdor svojej nemoci ustavične kartoval. Jedného večera minulého týždňa sadal si ešte hrať karty; odrazu sklesol so stoličky... a o niekoľko okamihov zomrel.

— Škoda ho!

— Tým väčšmi ponevác mal práve v ruke jedonadvadsaf.

 Kosa svätého
 Antona.

ROĽNÍCI, POZOR!

 Predavatelja kôs v našej vlasti mnoho klamstva porobia. A pretože ja s mojou kosou „Svätého Antona“ som im kefnul na prsty, lebo dobrý chýr tejto kosy v celej krajine sa rozšíril, teraz túto kosu falšujú a chcú ľuď na to priviesť, aby im veril, že taká stará porticka je ozajstná kosa „Svätého Antona“; oproti tomu ja oznamujem, že ja nedržím v Uhorsku ani agenta, ani cestovateľa (rajzendera) a že ozajstná kosa „Svätého Antona“ len u mňa sa môže kúpiť.

Otení hospodári nemajú potrebnějšího a viac užitočného nástroja ako je kosa. Dobrá kosa je poklad; ale zlá kosa je tarcha, ktorá je nie hodná, aby ju človek do ruky vzal. O tom je každý presvedčený a predsa vošlep verí, že sú to dobré kosy, ktoré majú pekné meno, ako i verí takým predavačom, ktorí sami seba chvália.

Jediná kosa, ktorá má všetky dobre vlastnosti je

KOSA SVÄTÉHO ANTONA,

ktorá zaslúži meno „kosa ľudu“ ako ju na mnohých miestach volajú.

Táto kosa je preto všade za dobrú uznaná, že je pevná, ani nie veľmi tvrdá, ani vlní mäkká, a pritom zázračne ľahká.

Zvláštne ale preto vyhovuje žiadosti hospodárov, lebo táto kosa «Svätého Antona» má mocné hrdlo, tenkú čeplu a je sriadená pre obyčajného kosca tak, aby ju nemuseli dať kováčovi na hrdle tahať, skrze čo zadok kosy obyčajne zmäkne.

Mnohí gazdovia sami zkažia kosu, lebo ju chybné kujú; čo sa pri kose «Svätého Antona» nestane, ona je už vykovaná, a dobre vyprobovaná príde do rúk hospodárov.

S kosou „Svätého Antona“ po jednom kovaní cez viac dní môže sa pracovať a s jedným ostrením 120—150 krokov môže sa kosiť v najtvrdšej a najhustejšej trávě.

Za každú kosu dobre stojím, a ktorá by sa nešikla, takú zamením.

Cena kôs „Svätého Antona“:

Dlhá	70	75	80	85	90	95	100	cm.
	1 zl.	1.05 zl.	1.10 zl.	1.15 zl.	1.20 zl.	1.25 zl.	130 zl.	

Kto objedná 5 kusov, tie mu dielňa kôs pošle franko na pošte; kto objedná 10 kusov, jednu kosu dostane zdarma.

JOZEF SOHR v Somogy-Szill.

 Obrázkový cenník pošlem zdarma.

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 29. mája.

Obilie	Jakoš dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere		Peniaze	Tovar	Cenne papiere		Peniaze	Tovar
		od	do								
Pšenica banátska ..	77-81	8.25	8.35	Štátny dlh.				Prvá uhor. poisť. spol.	4125	425	
pešťianska ..	77-81	8.10	8.20	Uhorská zlatá renta 4% ..	121.75	122.25	Pešť. uh. kupec. b.	1283	128		
stolnobebradská ..	77-81	8.15	8.35	Uhorská korunová renta 4% ..	99.20	99.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa ..	8100	8150		
Rak (žito) ..	70-72	6.35	6.40	Uhorské regálové úpisý 4 1/2% ..	100.25	101.25	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	615	618.00		
Jačmeň na krm ..	60-62	4.20	4.35	Uhorské premiové úpisý ..	152.00	153.00	Záložné listy.				
na pátku ..	62-64	5.-	5.80	Uhorská tiasko-segedínska po- žička 4% ..	141.50	142.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 5% ..	101.00	102.00		
na várku ..	64-66	6.50	8.00	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.25	124.50	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2% ..	100.50	101.00		
Ovos ..	39-41	6.70	6.30	Spoločná požička v bež. penia- zoch 3 1/2% ..	102.25	103.-	Uh. úver. ústavu s prímou 4%	100.-	101.50		
Kukurica ..	73	3.60	3.70	Žreby.			Peniaze.				
Pros ..	—	4.90	5.20	Spolku „Jó sziv“ ..	3.60	4.00	Cisársky dukát ..	5.65	5.20		
Ľateľinové semä, luc ..	—	42.00	48.00	Uhorského „Červeného križa“ ..	8.00	8.50	Dvadsať-frankovník ..	9.52	9.50		
„Červené“ ..	—	25.-	28.-	Rakúskeho ..	20.50	21.00	Nemecká ríšska marka ..	58.65	58.80		
Svetská masť pešťianska ..	—	55.-	56.00	Bazilika ..	6.25	6.50	Striebro ..	—	—		
„vidiecka“ ..	—	—	—								

Knižtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.